

Co má ráda...

PAVLÍNA JÍŠOVÁ: „MŮJ ŽIVOT ZMĚNILA VELKÁ VODA“

Pavlína Jišová (1962) *textařka, skladatelka a především zpěvačka folkové hudby a příbuzných žánrů. Hudebně se věnuje celý život. Ačkoli vystudovala češtinu a hudební výchovu na pedagogické fakultě v Českých Budějovicích, nikdy neučila, ale už během studií zpívala s různými kapelami. Do povědomí veřejnosti vstoupila jako zakládající členka skupiny Žalman a spol. a dlouholetá zpěvačka českobudějovické folkové skupiny Nezmaň. Žije se svým druhým manželem Zbyškem Raškou a dcerou Adélou v Českých Budějovicích. Na koncertech ji doprovází československá kapela CS Band.*

Má ráda svůj dům

Dům, ve kterém bydlíme, je přízemní stavba ve tvaru L postavená deset metrů od Vltavy. Zejména můj manžel a jeho maminka k němu mají velmi úzký vztah, protože ho postavili vlastníma rukama. O tom, že s láskou a poctivě, jsme se přesvědčili při velké vodě v roce 2002.

Tenkrát jsem zrovna seděla u počítače a psala slova k písničce Ptáčičí dívka, kde se zpívá o pláči, který teče jak voda stoletá. Snad jsem tu

vodu k nám domů nepřivolala! Manžel mě sice ujišťoval, že koryto řeky bylo už častokrát plné téměř po okraj a také na povodí tvrdili, že nic velkého se nečeká, jenže to ještě netušili, že se

protrhne přehrada... Když nás v noci evakovali, s největším klidem přijala přesun naše tehdy jedenáctiletá dcera: protože se těšila do primy Biskupského gymnázia, kam měla

nastoupit po prázdninách, vzala si tašku, penál a školní potřeby. S manželem jsme naložili dceru, maminku, psa, kytary a počítač a kulminaci Vltavy jsme přečkali u sestry. První povodeň byla malá, v domě bylo deset čísel vody, dalo se to zvládnout. Když voda opadla a vrátili jsme se domů, pochopila jsem, že tenhle dům má opravdu solidní základy. Za pár dní na to pak vydržel i druhou, mnohem horší povodeň. Tak si myslím, že vydrží i jakoukoli další.

Má ráda sounáležitost

Při povodni jsem poznala, že pomoc přijde vždycky od lidí, od kterých to ani nečekáte. A naopak – ten, od koho byste pomoc čekali, se ani nezajde podívat. Když se řeka vrátila do svého koryta a my domů, celý dům byl pod nánosem bahna a písku. Čáru po vodě jsme našli v obýváku metr nad zemí. Počáteční deprese vystřídal skutečně úklid jak se říká z gruntu – všechno z domu se stěhovalo

ven na ulici a přenášelo na místo, odkud se pak věci odvážely na skládku. Tenkrát nám hodně pomohli vojáci a dobrovolníci z Adry, což je nadace shromažďující finance od drobných dárců, které pak použije operativně tam, kde je třeba. Moc nám pomohli i naši nejbližší příbuzní. Pár týdnů před povodní jsme dokončili novou dlažbu kolem domu a možná, že i díky ní dům velkou vodu staticky ustál. Na podzim a v zimě jsme bydleli u mé sestry, na jaře nám zedníci kousek domku opravili a mohli jsme se vrátit. Zbytek se pak dokončoval za provozu, ale památky se v podobě místy vlhkých zdí objevují dodnes.

Důležité byly benefiční koncerty, které pro nás uspořádali kamarádi v Českých Budějovicích a v Plzni. Cítíte se hodně podivně, když vidíte lidi, jak pro vás sbírají peníze, které v té situaci opravdu potřebujete. Na druhou stranu se přiznám, že už bych to znovu nechtěla zažít. Příště budu mnohem raději pomoc oplácet.

Kupodivu mi povodeň také něco přinesla. Jako člověka zvyklého neustále cestovat po koncertech mě přinutila zastavit se. Ale s rukama v klíně jsem neseděla: zatímco můj manžel Zbyšek Raška napsal novelu U vytopeného bubeníka, která vyjde letos v květnu a která je autentickým příběhem velké vody, já jsem si v tomto období nekonzertování vytvořila své internetové stránky.

Má ráda praktické

Když jsme po povodni vynášeli všechny věci z domu, objevila jsem mezi nimi naprosto nepotřebné kousky, byť třeba darované od přátel. Velká voda už mě naučila nehromadit. Dneska se spíš bráním, aby mi někdo něco dával: pozvi mě na koncert nebo na večeři, vezmi mě na pivo, maximálně mi přines něco, co zrovna potřebuju, ale nenos mi hrnečky, vázičky, sošky a kdoví co ještě. Navíc si myslím, že každá věc, byť je neživá, je nositelem určité energie, která se v bytě začne hromadit a člověk v něm pak nemůže dýchat. Někde jsem před časem četla, že nejbohatší člověk je ten, který ke svému životu potřebuje nejméně věcí a prostředků – a to bych chtěla umět. Samozřejmě, že určité peníze člověk k životu potřebuje, ale chtěla bych žít tak, abych jsem uměla vyjít s málem a nemusela jsem mít strach o hmotné ani finanční statky.

Těsně před povodní jsme si pořídili novou kuchyni, dnes máme doma minimum nábytku a navíc ještě hodně levného. Velká voda je v nás, může se kdykoli vrátit, a já jsem se naučila pořizovat si věci, které můžu oželeť. Navíc je dneska zboží obecně dostatek a člověk si k němu nepotřebuje vytvářet žádný vztah tak jako dřív, když se na každou skříňku stály fronty. Myslím, že jsem dnes nastavená tak, abych v případě potřeby pobrała pro mě podstatné věci – tedy kromě rodiny a psa kytary, desky a aparaturu – a mohla bleskově odejít. Že by doma zůstal nábytek, nádobí, oblečení, to by mě nemrzelo.

Má ráda písničky

Ke zpívání mě přivedla maminka ve svém folklórním souboru, později jsem zpívala s různými bigbítovými a tanečními kapelami

a celkem náhodou jsem se dostala až k bluegrassu a skupině Sem tam. V jednom budějovickém klubu mě oslovil Pavel Žalman Lohonka, který právě zakládal skupinu Žalman a spol. a s nímž jsem pak několik let zpívala. Následoval přechod do skupiny Nezmaří a opět několik let tvůrčí práce, kterou ukončila až velká voda v létě 2002. Byla jsem sice rozhodnutá už předtím, že ze skupiny odejdu, ale povodeň můj odchod téměř o rok urychlila a vytvořila v mém životě celkem významný mezník, k němuž můžu počítat i přechod na sólovou dráhu, která je spíš folk rocková, i když škatulkování do stylů moc nevyznám. Jsou to většinou mé autorské písničky, které aranžovali pánové z mé kapely CS Band. Na koncertech uslyšíte akustické kytary, baskytaru, elektrickou kytaru, dobro a bicí.

Má ráda ticho

Jsem narozená ve znamení Panny, ale s ascendentem v Blížencích, takže jsem na jednu straně dost upovídaná, na druhé straně mám ráda ticho. Dokázala bych se obejít i bez televize a rádia. Tichu dávám v životě přednost a ráda ho poslouchám. Naštěstí bydlíme v klidné části města a náš dům je disponovaný tak, že si v něm každý to svoje ticho může najít. Přestože jsem doma ve městě a mám všechno na dosah, když si sednu na dvorek, je tam klid.

Ráda se stará o domácnost

Narodila jsem se jako městská holka, ale nepatřím k lidem, kteří k životu nutně potřebují město a každý den chodí po obchodech. Stejně tak mi nic neříkají módní trendy. Myslím si, že pro člověka je mnohem důležitější pocit, že někam patří. Třeba i sám sobě. Jsou na světě lidé, kteří si vystačí sami se sebou. To se učím. To ale neznamená, že chci žít jako poustevník. S manželem máme vcelku vyrovnaný přátelský vztah, který bych ani nenazvala manželstvím v pravém slova smyslu – nevlastníme se a nemáme vůči sobě žádné nároky. Moje povinnost není mu vařit ani práť. Když chci a mám chuť, tak to udělám. Stejně tak není jeho povinnost mě živit a když chce mít klid pro psaní, já to akceptuji a neruším ho. Ale aby to nevyznělo tak, že se nestarám o domácnost – to naopak. Kdybych nebyla zpěvačkou, určitě bych uměla být jen dobrou hospodyní, vařila bych, uklízela, pečovala o manžela a děti. Pomohlo by mi k tomu určitě i to, že jsem skřivánčí typ – brzy vstávám a klidně jdu spát v devět večer. Na rozdíl třeba od mého "sovího" manžela, to už je taková známá životní ironie, že většinou si za partnera vybíráme člověka v něčem zásadně odlišného. A víte proč? Protože to vede k určité sebeproměně. Například naši sousedi mají psa, který docela hlasitě štěká a vyje. Vždycky mi to dost šlo na nervy, ale manžel mi tenkrát řekl, že až mi to přestane vadit, ten pes přestane štěkat. A funguje to.

Má ráda indiánskou moudrost

Jsem domácký typ a je mi dobře v džínách a triku, ale čím dál raději poznávám nová místa a nové lidi. Myslím si, že to je obecný trend, který platí zejména pro současnou mladou generaci. Mladí lidé chtějí pracovat, budovat si kariéru, cestovat, nechvátají, aby si založili rodinu. Zdá se mi, že kolem nás ubývají mladé maminky. Dokonce jsou mladé ženy, které děti ani nechťejí. Přeji všem ženám, aby přivedly na svět alespoň jedno dítě. Je chybou společnosti, že s narozením dítěte je spojena i určitá odpovědnost,

obětování se a mladé rodiny nemají základní jistoty v tom, že budou mít dostatek prostředků, aby se to všechno dalo zvládnout. Mezi Indiány to prý fungovalo jinak – mladí lidé se milovali, rodili děti, ale vychovávali je starší členové rodu. Podle indiánské moudrosti totiž člověk dospívá až někdy kolem padesáti let v tom smyslu, že už nemá vlastní ambice a může věnovat svůj čas jiným. Dnes chceme po pětadvacetiletých s prominutím dětech, aby učili naše potomky, soudili, spravovali stát.

Má ráda čistotu

Teď si budu trochu odporovat, ale doma mám ráda pořádek a čistotu. Jsem trochu teplákojná, nebojím se říct, že vnitřně se cítím být uklízečkou. Vadí mi prostě nepořádek, špína a to, čemu se tak trochu vulgárně, ale hodně srozumitelně říká bordel. A nejen doma, ale i všude kolem nás. Zůstává mi rozum stát, proč je tolik nezaměstnaných a přitom je všude tolik práce, stačí se rozhlédnout. Já jsem původní profesí učitelka a kdybych teď přišla o práci a chtěla bych jít učit, práci bych asi nedostala. I učitelů je kvůli klesajícímu počtu dětí příliš a cení se ti kantoři, kteří mají praxi. Asi bych se nebála hadru a koštěte a určitě bych byla dobrá uklízečka.

Tím ale nechci říct, že bychom měli po sobě jen uklízet. Spíš je to o duchovní proměně každého z nás. Mělo by nám přijít samozřejmě házet nedopalky od cigaret do odpadkových košů nebo třeba uklízet stopy po našich čtyřnohých mazlíčcích. Kdybychom si všichni rozmysleli, jestli hodíme cokoliv na zem a odejdeme pryč, určitě by bylo všude čisto. Kdybych měla hodně peněz, dala bych nezaměstnaným práci, aby uklidili prostředí, ve kterém žijeme. Tak bychom měli uklizeno i v duši a život by byl jistě veselejší. A to už vůbec nemluví o sprejerech, kterým padne za oběť řada opravených domů. Nové omítky by jim slušely určitě víc než nesrozumitelné výtvary těchhle rádobyumělců.

A vězte, že vím, o čem mluvím. Naštěstí jsme našemu domu po povodni nedělali nový kabát – je pomalovaný anonymním malířem.

Musí to být silný adrenalin, sprejovat tak, aby vás nikdo nechytil. Takoví lidé mají

v sobě určitě velké množství energie, kterou potřebují uvolnit. Škoda, že ji nevyužijí tak, aby z toho všichni měli radost. □